

2 klatrestativ til slyngplantene dine

Et armeringsnett mellom to lister. Eller en håndfull øyeskruer og noen meter vaier på veggen. Begge deler er raske, lette og elegante metoder hvis plantene dine ønsker noe å klatre på.

Den nesten usynlige metoden består av stålvaier montert på øyeskruer. Den mer synlige er laget av armeringsnett.

Frittstående espalier av armeringsnett

Et enkelt, billig – og likevel elegant – espalier kan du lage av enkle lister og et armeringsnett. Et slikt nett brukes egentlig til armering av betongkonstruksjoner, men kan brukes til mye annet også.

Det eneste du må bestemme deg for før du går i gang, er høyden på espalieret og avstanden mellom de to stolpene.

Vi monterer espalieret som avskjerming på en liten terrasse, men det kan selvsagt også stå helt fritt, for eksempel som en oppdeling av hagen.

Finn fram vernebriller og hansker før du begynner å skjære til nettet med vinkelsliperen. Det fyker med gnister og små metallpartikler.

1 Du trenger to lister til hvert espalier. Du kan for eksempel bruke trykkimpregnerte lekter eller skjære til listene av materialer du har liggende.

2 Når du merker opp armeringsnettet, skal du sørge for at den delen du skal bruke, blir symmetrisk. Bredden skal være som avstanden mellom de to listene der nettet skal festes, minus bredden på den ene lista.

3 Nettet skjæres til med ei baufil eller en vinkelsliper. Har du en såkalt twinkutter som her, kan du selvsagt også bruke den. Både vinkelsliper og twinkutter krever hansker og vernebriller.

4 Armeringsnettet finnes med forskjellige maskestørrelser. Mål avstanden mellom armeringsjernene. Mål fra midten til midten. Her av avstanden 15 cm.

5 På den ene lista setter du merker med samme avstand som maskestørrelsen på armeringsnettet. Det første merket plasseres 5–10 cm fra enden. Sett like mange merker som det er armeringsjern i nettet, og kutt lista 5–10 cm etter det siste merket.

6 Lista med merkene spennes sammen med de andre listene med ei skrutvinge. Ved hjelp av en vinkel overføres merkene fra den øverste til de andre listene.

7 I hver enkelt strek måler du inn til midt på lista. Dra en strek slik at det blir et kryss der du skal bore.

TIPS

Rust eller ikke rust

Armeringsnett som dem vi har brukt her, kan fås ubehandlet slik at de ruster. Det kan du velge å se på som dekorativt. Eller du kan kjøpe de noe dyrere galvaniserte utgavene. Det finnes også tynnere nett med mindre maskestørrelse i rustfritt stål. Maskestørrelsene varierer fra 50 til 200 millimeter, og trådens tykkelse fra 4 til 12 millimeter.

8

Med et bor som passer til tykkelsen på armeringsjernet, borer du hull nøyaktig i hvert kryss. Hullene skal være så dype at de går ned til midten av lista (se tips under).

9

Legg et par dråper PU-lim (polyuretan) i hvert hull, og bank lista ned over endene på armeringsnettet. Begynn fra en av endene.

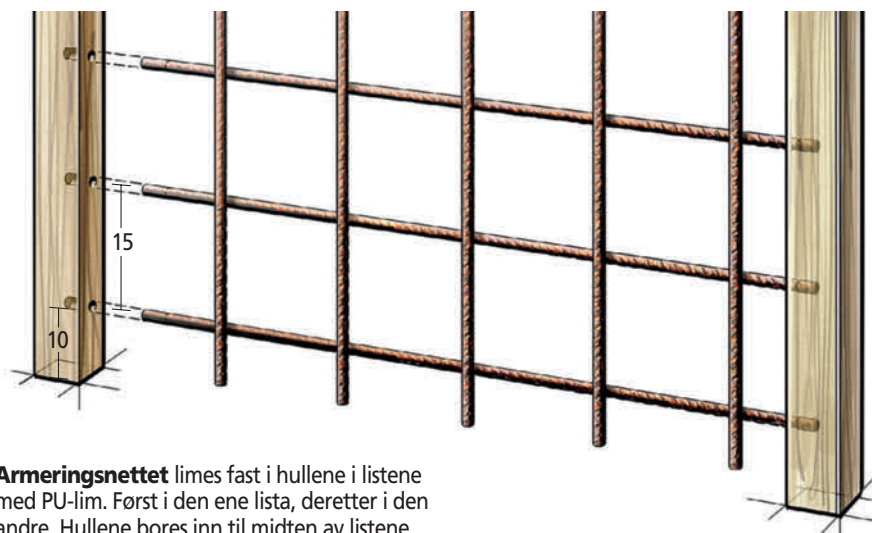
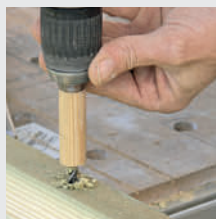
10

Dette espalieret monteres mellom vegg og en stolpe eller for eksempel mellom to stolper. Espalieret festes med 2 til 3 skruer gjennom lista på begge sider.

TIPS

Riktig dybde

Du kan kjøpe en borestopp som kan festes på boret, men det må passe til diameteren på boret. Et lett og enkelt alternativ er å begynne med å bore hull gjennom en passende lengde av en rundstokk. Du kan så finjustere dybden ved å flytte boret inn og ut i chucken. Eller du kan lage dybdestopper i ulike størrelser, som du sparer på.

Armeringsnettet limes fast i hullene i listene med PU-lim. Først i den ene lista, deretter i den andre. Hullene bores inn til midten av listene.

DETTE HAR VI BRUKT

MATERIALER

Ubehandlet armeringsnett, 8 x 150 mm:

- 1 espalier, 75 x 185 cm

Trykkimpregnerte materialer:

- 2 lister á 180 cm (saget i 45 mm bredde)

Dessuten:

- PU-lim (polyuretan)

VERKTØY

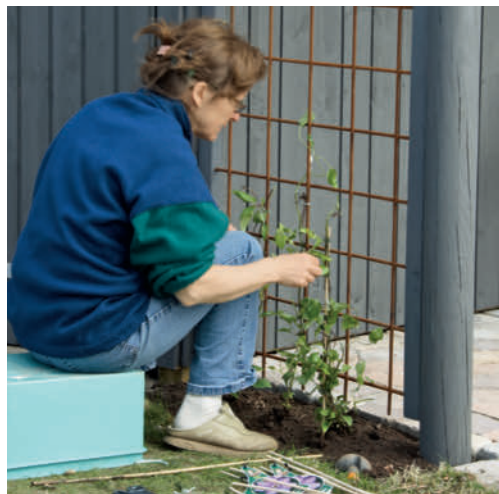
- Boremaskin
- Vinkelsliper, baufil eller twinkutter

Valg av planter

Gode klatreplanter

Her er noen eksempler på de mest vanlige slyngplantene og andre planter som kan ha glede av et espalier:

- Blåregn
- Kaprifol
- Klematis
- Klatreros/slyngrose
- Villvin
- Pipeholurt
- Humle

Espalier av vaier montert på muren

Mange planter trives best der det er le. Derfor plantes de ofte ved vegger, uthus eller langs gjerder. Men plantene får slik ikke bare le for vinden, de får også noe å klatre på. Noen klatreplanter kan finne feste direkte på veggen, og noen ganger kan plantene selv finne feste ved å slynge seg inn og ut i et gjerde. Men ofte må plantene ha hjelp til å få fotfeste, eller de må bindes opp etterhvert som de vokser. Et espalier på veggen eller på et gjerde kan lages på mange måter. Denne metoden med øyeskruer og stålvaier er rask og enkel, og etter hvert blir den nesten usynlig.

TIPS

Slik holder du orden på vaieren

Stålvaier finnes i en el-galvanisert utgave og i rustfritt stål. Vaieren kan være «ubehandlet», eller den kan ha et overtrekk av plast som den vi har brukt her. Har vaieren overtrekk, kan du bare klippe den. Velger du en vaier uten plastovertrekk, bør du «låse» vaieren med isolasjonsbånd før du klipper. Ellers risikerer du at vaieren deler seg opp.

DETTE HAR VI BRUKT

MATERIALER

Plastbelagt galvanisert 5 mm vaier:

- 1 espalier, 5 m

6 x 50 mm øyeskruer:

- 8 stk. til oppspenning av vaier

Dessuten:

- Vaierlås

VERKTØY

- Drill
- Bor
- Murplugger

Pris: Cirka 100 kroner

Begynn med å merke opp ytterpunktene for espalieret på veggen. Formen på espalieret bestemmer du selv, men det bør være 15–20 cm mellom trådene.

Bor hull i ytterpunktene, og skru øyeskruene i veggen. Bruk passende murplugger, og skru øyeskruene helt inn slik at ringen ligger helt inntil veggen.

Den ene enden av vaieren stikkes gjennom en av de nederste øynene og festes ved hjelp av en vaierlås og ei tang. Klem låsen godt sammen slik at vaieren ikke kan gli ut.

Trekk vaieren på tvers og gjennom to øyer på motsatt side og tilbake igjen. Fortsett til du når opp til det siste øyet oppe, og stram så godt til.

Lås vaieren på samme måte som i den motsatte enden, og klipp vekk det overflødige av vaieren. Nå er espalieret klar til å holde orden på den villig voksende kveden (Cydonia vulgaris) – eller andre vekster.

Nå kan planta settes opp, enten bare ved at den selv holder seg fast i vaieren eller ved å binde den forsiktig fast med ei snor.